

PRIMUL TIP DE DECLINARE

§ 49. În funcție de categoria animat/non-animat, adjectivele aparținând primului tip de declinare se împart în două clase:

A. adjective masculine neînsuflețite și neutre la care acuzativul coincide cu nominativul:

иї[ії, ії, і]/ е[і]	ого	ому	иї[ії, ії, і]/ е[і]	им[ім]	ому/ім
------------------------	-----	-----	------------------------	--------	--------

B. adjective masculine însuflețite la care acuzativul coincide cu genitivul:

иї[ії, ії, і]	ого	ому	ого	им[ім]	ому/ім
---------------	-----	-----	-----	--------	--------

§ 50. Sistemul de declinare al adjectivelor din cadrul clasei A este caracteristic pentru adjectivele masculine neînsuflețite și pentru toate adjectivele de genul neutru: зилéни́й, малéн'кýй, рóмни́й, дóб(ы)гий, форостóвый (тих), ичкербáтый, окрóмий, мýшачий, жабáлачий, козýний, ши́рóккий, солóткий, виши́нéвый, лíтний, кумунáлск'ий < rom. comunal + suf. ск(il), сагóдн'ишний, дeпpeи ѿjanый; кýрачíй, дóб(ы)гий; чистíй; малéй, дóб(ы)з'i (lit. довгe), ши́рóк'i (lit. широкe), стаpé.

§ 51. Sistemul de declinare al adjectivelor din cadrul clasei B este propriu adjectivelor masculine însuflețite, ca ичкальский, лисíй, нискоглázий, кóсий, слабый, хáмприй, мéртвый, курнóсий, молодый, боазкýй, балакúчий, старий, скупый, тоуcтый, баgáтый, сýлний, хриичéний; лобáтый, бородáтый, жабиний; баgáтый.

§ 52. Cercetind structura desinențelor adjectivele, se constată că aceasta diferă, la unele cazuri, față de cea existentă în limba ucraineană literară. Astfel, desinența -иi, proprie adjectivelor masculine de la cele două clase (A și B), se realizează la nominativ și acuzativ, în deosebi în poziție neaccentuată, ca -иi, -иi, -и, iar desinența -е, caracteristică adjectivelor de genul neutru, se realizează ca -и (v. § 50, 51).

§ 53. Pentru valoarea de instrumental adjectivele primului tip de declinare folosesc desinențele -им și -иm. Trebuie subliniat faptul că în graiurile cercetate se constată prezența desinenței -иm și la unele adjective, aparținând la tipul de declinare mutuată din limba literară: ши́рóк'иm, здорóв'иm, сýн'иm, веc'ирн'иm, рáн'иm, крýпн'иm.

AL DOILEA TIP DE DECLINARE

§ 54. La cel de-al doilea tip de declinare aparțin adjectivele feminine, ca чукá, золотá, молодá, глибóка, холóдна, лíтн'a, сýн'a, жýтн'a, вéрхн'a, ос'инna, сýва, рáн'n'a, хамп'á, харóша, мjáхкаja, плохá, з'имна, цупká.

§ 55. În graiurile cercetate, adjectivele feminine cunosc numai cinci forme cauzuale, ca urmare a faptului că dativul și locativul au aceeași desi-